

Resume om resultater fra evaluering af straffelovens § 223 a – kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år.

Sociolog Claus Lautrup, PRO-Centret, fik i efteråret 2000 en bevilling fra Justitsministeriets Forskningspulje til evaluering af straffelovens § 223 a, som blev vedtaget i juli 1999. Bestemmelsen, som ved udgangen af 2001 endnu ikke havde ført til en sigtelse, er formuleret således: *'Den, der som kunde har samleje med en person under 18 år, der helt eller delvis ernærer sig ved prostitution, straffes med fængsel indtil 2 år'*.

Claus Lautrups evaluering består af tre delundersøgelser. Den første er en beskrivelse og gennemgang af nordisk forskningslitteratur om unge i prostitution. Den anden består af en kvalitativ interviewundersøgelse baseret på interviews med 10 prostituerede, 28 repræsentanter for det sociale system, 21 for politiet og syv for dommerstanden. Den tredje del af undersøgelsen er en befolkningsundersøgelse, hvor 557 repræsentativt udvalgte af danskere har deltaget. Formålet med de to sidstnævnte undersøgelser har været at undersøge kendskabet til § 223 a og holdningen til prostitution og ungdomsprostitution.

Gennemgangen af den nordiske forskningslitteratur om unge i prostitution viser, at meget få såvel forskere som socialarbejdere kender til unge i prostitution. Fænomenet beskrives som nærmest overset, og forskningen er ofte baseret på rygter og formodninger snarere end konkrete erfaringer med udgangspunkt i de unge prostituerede selv eller deres kunder.

Interviewundersøgelsen viser, at der ikke er særlig mange af respondenterne fra det sociale system, politiet og retsvæsenet, som kender til straffelovens § 223 a. De fleste informanter vil derfor fokusere på den unge og dennes forhold, frem for at fokusere på kunderne, til trods for at denne, som følge af § 223 a, er den kriminaliserede part i prostitutionsforholdet. Det er socialarbejderne, der er mest positivt indstillede over for § 223 a. Selvom mange ikke umiddelbart kender til § 223 a, oplyser flertallet, at de er villige til at anmelde en kunde, hvis de får kendskab til et forhold, hvor en person under 18 år sælger sex. Mange socialarbejdere ændrer dog holdning, når mulige konsekvenser af en sådan anmeldelse diskuteres. Både dommere, politi og socialarbejdere er bekymrede for de mulige konsekvenser, en anmeldelse kan få for den unge, idet den kan resultere i dramatisering af den unges situation og stempning af den unge som 'prostitueret'.

Såvel socialarbejdere, dommere og politiet er enige om, at det er urimeligt, at unge under 18 år prostituerer sig og mener derfor, at § 223 a har en vigtig signalværdi. Undersøgelsen viser imidlertid også, at der især blandt politiet er meget få, som har kendskab til eller fokus på, at kunder til prostituerede under 18 år kan straffes. Politiet synes at rette indsatsen mod udenlandske prostituerede uden arbejdstilladelse samt jagten på bagmænd og på sorte penge i prostitution. Politiet og dommerstanden giver imidlertid også udtryk for en vis irritation over loven og kritiserer selve udformningen af denne. En vigtig pointe i undersøgelsen er, at et flertal af de interviewede politifolk og dommere ikke mener, at prostitution bør høre under deres ansvarsområde. Således er der overvejende enighed om, at prostitution, såvel blandt unge som voksne, er et socialt problem, der skal løses med sociale tiltag frem for med kriminalisering og jura.

Befolkningsundersøgelsen viser, at flertallet af den danske befolkning ikke er bekendt med, at det er ulovligt at gå til en prostitueret under 18 år. Der er dog stor enighed i befolkningen om, at man bør gøre noget for at begrænse ungdomsprostitution, og at dette skal ske både via lovgivning og via sociale tiltag.

Den generelle holdning blandt respondenterne er, at loven bør formuleres bredere, således at gråzoneprostitution og prostitutionslignende forhold også kriminaliseres. For at gøre loven mere anvendelig anbefaler især dommerne, at man bør fjerne kravet om, at den unge *'helt eller delvis [skal] ernære sig ved prostitution'*. De unge, som sælger sex, har ofte en sporadisk tilknytning til prostitutionsmiljøet, og den nuværende formulering af loven gør, at loven ikke er anvendelig.

Endvidere anbefales det, at kravet om bevis for samleje fjernes og erstattes med 'samlejelige handlinger'.

Evalueringen er offentliggjort i rapporten: *Unge i prostitution og lovgivning. Evaluering af Straffelovens § 223 a*. Udgivet af PRO-Centret 2002.